

ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๒๑๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ

เรียน รองนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๗/๐๘๖๕๕
ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๗

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้เสนอเรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
ในภาครัฐ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบตามที่กระทรวง
ยุติธรรมเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในสังกัดทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๗/ ๐๑๖ ๕๕

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๐

๒๔ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาบันทึก เรื่อง การจัดตั้งองค์กรในฝ่ายบริหารเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การทุจริตภาครัฐ

2. รายงานการศึกษา เรื่อง การจัดตั้งองค์กรในฝ่ายบริหารเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การทุจริตภาครัฐ

ตามที่รัฐบาลมีกำหนดที่จะประกาศยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต
ในภาครัฐในวันที่ ๓๐ กันยายน ศกนี้ นั้น กระผมขอเรียนเสนอยุทธศาสตร์และมาตรการเพื่อการป้องกัน
แก้ไขและปราบปรามการทุจริตในส่วนของกระทรวงยุติธรรม ดังนี้

(๑) กระทรวงยุติธรรมได้เสนอให้รัฐบาลพิจารณาการจัดตั้งองค์กรของฝ่ายบริหารขึ้นรับผิดชอบ
ภารกิจการแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การให้รัฐบาลมีกลไกที่มีประสิทธิภาพ
สำหรับจัดการกับปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ช่วยทำหน้าที่แบ่งเบาภาระของคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยไม่เป็นการลดทอนอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะ
องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มอบภารกิจป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐทั้งหมดแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้เกิดปัญหาปริมาณคดีเกินขีด
ความสามารถ มีคดีค้างการพิจารณาเป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องแล้ว
ยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤตินิยมของประเทศอีก
ส่วนหนึ่งด้วย

กระทรวงยุติธรรมได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในข้อเสนอดังกล่าวตามที่คณะกรรมการ
กั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีมีคำสั่ง ปรากฏว่าได้รับความเห็นชอบและการสนับสนุนเป็นอย่างดี
จากส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ ภาคประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

/โดยมี ...

โดยมีความเห็นร่วมกันว่า การดำเนินการตามแนวทางที่เสนอจะเป็นการพัฒนามาตรการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ พร้อมกับมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประการ (ตามเอกสารที่เสนอมาดำเนินการ) รวมทั้งเรื่องดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอ คณะรัฐมนตรีแล้วและอยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการต่อไป

กระผมจึงมีความเห็นว่า หากรัฐบาลพิจารณาเห็นชอบให้การจัดตั้งองค์กรในฝ่ายบริหาร ขึ้นทำหน้าที่ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตตามข้อเสนอของกระทรวงยุติธรรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นข้างต้น เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการเอาชนะปัญหาการทุจริต ในภาครัฐด้วย ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ

(๒) เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาการขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ ในระหว่างที่ยังมิได้มีการจัดตั้งองค์กรตาม (๑) ขึ้น กระผมเห็นควรให้กระทรวงยุติธรรม ดำเนินโครงการบูรณาการภารกิจป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของส่วนราชการในบังคับบัญชา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม อันได้แก่ สำนักงานป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ด้วยการสร้างกลไกการประสานภารกิจ อย่างไม่เป็นทางการระหว่างส่วนราชการดังกล่าว ผนึกพลังร่วมกันในการปฏิบัติภารกิจป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตและประหตุมิชอบในภาครัฐ ภายใต้กรอบภารกิจและอำนาจหน้าที่ซึ่งแต่ละหน่วยงาน มีอยู่ตามกฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการ เพื่อจัดการกับปัญหาคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง ทั้งภายใน และภายนอกกระทรวงยุติธรรม ภายใต้การกำกับดูแลโดยตรงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งจะสามารถตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการเอาชนะปัญหาการทุจริตหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงของ รัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง

(๓) เพื่อเป็นการผนึกกำลังการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต สำนักงานป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ได้จัดทำข้อตกลงร่วมกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ อันได้แก่ สำนักงาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

(๔) กระทรวงยุติธรรมประกอบไปด้วยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (ป.ป.ส.) และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนราชการเหล่านี้ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มี อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในอันที่จะให้ทุนให้โทษแก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมี กระบวนการตรวจสอบความซื่อสัตย์สุจริตที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในการสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง และการแต่งตั้งโยกย้าย รวมทั้งจะต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่ ของรัฐเหล่านี้ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

กระทรวงยุติธรรมจะเร่งรัดจัดทำมาตรการข้างต้นในส่วนของผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยเร็ว ซึ่งกระผมมีความเห็นว่ามาตรการในลักษณะดังกล่าว หากพิจารณานำไปใช้กับผู้บังคับใช้กฎหมายในส่วนราชการอื่นด้วย เช่น ข้าราชการตำรวจ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็น่าจะทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายของชาติ มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

(๕) เพื่อเป็นมาตรการป้องกันมิให้ผู้บังคับใช้กฎหมายของรัฐบางส่วนแสวงหาประโยชน์อันมิชอบ โดยอาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่ในทางบริหาร เช่น การจัดซื้อจัดจ้างและการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระผมจึงได้มอบหมายนโยบายให้อธิบดีและหัวหน้าส่วนราชการทั้งหมดไปดำเนินการ ศึกษาว่าภายในหน่วยงานของตนมีกิจกรรมใดที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาประโยชน์อันมิชอบของผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย และจัดให้มีมาตรการและแนวทางการแก้ไขเพื่อลดโอกาสการทุจริตของผู้ที่บังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งจะ ได้วางมาตรการให้ผู้บังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอด้วย ทั้งนี้ กระผมมีความเห็นว่า น่าจะได้พิจารณานำมาตรการดังกล่าวไปใช้กับข้าราชการในส่วนราชการอื่นๆ ด้วย

สำหรับข้าราชการกลุ่มอื่น นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กระทรวงยุติธรรมจะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองหรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๘ ขึ้นไป ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สินก่อนเข้ารับตำแหน่งพร้อมกับการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินอย่างสม่ำเสมอด้วย ซึ่งกระผมมีความเห็นว่า หากพิจารณานำแนวทางดังกล่าวไปใช้กับข้าราชการใน สังกัดกระทรวง กรม และหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ด้วย ก็จะเป็นมาตรการที่ช่วยบรรเทาปัญหาการทุจริต ร้ายแรงได้บางส่วนหนึ่ง

นอกจากนั้น ในส่วนของผู้ที่บังคับใช้กฎหมายในระดับสูงที่มีโอกาสในการทุจริตสูง การตรวจสอบ ก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรวจสอบการใช้จ่ายที่อาจสื่อถึงการมีทรัพย์สินเกินกว่า รายได้ที่มีพึงได้ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะนิยมใช้เงินสดซึ่งติดตามตรวจสอบได้ยากในการซื้อสินค้า และบริการ กระผมจึงมีความเห็นว่า น่าจะมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่จะสามารถติดตามดูแลการใช้จ่าย ของเจ้าหน้าที่รัฐในกลุ่มนี้ โดยจะมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการ ตรวจสอบดูแลในกรณีเช่นนี้และนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาในโอกาสต่อไป

(๖) การใช้ดุลพินิจของข้าราชการบางกลุ่มที่อาจมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่พนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายหรือการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ และเจ้าพนักงานบังคับคดี ในคดีแพ่งทั่วไป นอกเหนือจากมาตรการตรวจสอบทั่วไปแล้ว กระทรวงยุติธรรมจะพัฒนาระบบตรวจสอบ การใช้ดุลพินิจ ด้วยการจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาร่วมทำความเข้าใจประกอบสำนวน หากเจ้าพนักงาน พินิจทรัพย์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวก็จะต้องแสดงเหตุผล ที่ชัดเจนประกอบการใช้ดุลพินิจของตน เพื่อให้การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานดังกล่าวมีมาตรฐาน โปร่งใส และเป็นธรรม ยิ่งขึ้น

(๗) กระทรวงยุติธรรมจะเร่งพัฒนาเครือข่ายการป้องกันปัญหาการทุจริต นอกราชทูรย์บังหลวง เพื่อสร้างความร่วมมือกับสังคม ชุมชนและประชาชนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งจะพัฒนาความร่วมมือกับภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนาและภาคประชาชน เช่น มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด เพื่อร่วมกันปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องแก่ประชาชนและเยาวชน โดยจะเริ่มการปลูกฝังตั้งแต่เยาวชนเข้าสู่ระบบโรงเรียน ส่วนประชาชนคนไทยในกลุ่มอื่น ก็จะมีมาตรการปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ต่อต้านการทุจริต นอกราชทูรย์บังหลวง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการของกระทรวงยุติธรรมซึ่งต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับกรณีนี้ กระทรวงยุติธรรมจะจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งสอดใส่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อการพัฒนาข้าราชการในทุกหลักสูตรด้วย

(๘) ในด้านความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กระทรวงยุติธรรมรับผิดชอบภารกิจตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายในการศึกษาความเหมาะสมของการให้สัตยาบันแก่นอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption) นอกจากนี้ สำนักงานและปราบปรามการฟอกเงินยังได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี ให้ทำข้อตกลงระดับทวิภาคีกับนานาประเทศในเรื่องความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งทั้ง ๒ กรณี ถือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่สมควรส่งเสริมให้มีความร่วมมือที่หลากหลายยิ่งขึ้น รวมทั้งสมควรถือว่าความร่วมมือกับนานาชาติในประเด็นนี้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการเอาชนะปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

สำนักกฎหมาย

โทร. 0 2502 6554-5

โทรสาร 0 2502 6547